

ФИЛОЛОГИЯ

УДК: 81'42:32

DOI 10.65996/topscience-2457/2026-2/105-114

Абдылдаева С.Т.

магистрант

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева

г. Бишкек, Кыргызская Республика

abdyldaevasezim68@gmail.com**РИТОРИЧЕСКИЕ СТРАТЕГИИ В ПОЛИТИЧЕСКИХ РЕЧАХ БАРАКА
ОБАМЫ****Абдылдаева С.Т.**

магистрант

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек шаары, Кыргыз Республикасы

abdyldaevasezim68@gmail.com**БАРАК ОБАМАНЫН САЯСИЙ СӨЗДӨРҮНДӨГҮ РИТОРИКАЛЫК
СТРАТЕГИЯЛАР****Abdyldaeva S.T.**

Master's student

Kyrgyz State University named after I. Arabaev

Bishkek, Kyrgyz Republic

abdyldaevasezim68@gmail.com**RHETORICAL STRATEGIES IN THE POLITICAL SPEECHES OF
BARACK OBAMA**

Аннотация. Статья посвящена исследованию риторических стратегий, реализуемых в политических речах Барака Обамы, и их роли в формировании эффективной коммуникации с широкой аудиторией. Актуальность темы обусловлена возросшим интересом к изучению политического дискурса как инструмента влияния на общественное сознание и формирования социально-политической идентичности. В работе рассматриваются основные риторические механизмы, применяемые в публичных выступлениях Обамы, включая стратегии убеждения, конструирования коллективной идентичности, апелляции к ценностям, а также использование метафорических моделей и эмоционально окрашенной лексики.

Методологическую основу исследования составляют элементы дискурсивного, прагматического и лингвостилистического анализа. Эмпирическую базу образуют тексты инаугурационных и программных речей политика, произнесённых в различные периоды его президентства. Особое внимание уделяется выявлению языковых средств, обеспечивающих создание образа лидера, способного объединять общество и транслировать идею перемен. Анализ

показывает, что риторика Обамы строится на сочетании рациональной аргументации и эмоционального воздействия, что позволяет усилить перлокутивный эффект его выступлений. В результате исследования установлено, что риторические стратегии в политическом дискурсе Обамы характеризуются системностью, ценностной направленностью и ориентацией на формирование инклюзивной модели коммуникации. Полученные выводы могут быть использованы в дальнейшем изучении современного политического дискурса и в практике анализа публичной речи.

Аннотация. Були иш Барак Обаманын саясий сөздөрүндө ишке ашырылган риторикалык стратегияларды жана алардын кеңири аудитория менен эффективдүү байланышты түзүүдөгү ролун изилдөөгө арналган. Теманын актуалдуулугу коомдук аң-сезимге таасир этүүчү жана коомдук-саясий иденттүүлүктү калыптандыруучу курал катары саясий Дискурсту изилдөөгө болгон кызыгуунун жогорулашына байланыштуу. Чыгарма Обаманын эл алдында сүйлөгөн сөзүндө колдонулган негизги риторикалык механизмдерди, анын ичинде ынандыруу стратегияларын, жамааттык иденттүүлүктү курууну, баалуулуктарга кайрылууну, метафоралык моделдерди жана эмоционалдык түстүү лексиканы колдонууну карайт.

Изилдөөнүн методологиялык негизин дискурсивдик, прагматикалык жана лингвостилистикалык анализдин элементтери түзөт. Эмпирикалык базаны саясатчынын президенттигинин ар кандай мезгилдеринде сүйлөгөн инаугурациялык жана программалык сөздөрүнүн тексттери түзөт. Коомду бириктирүүгө жана өзгөрүү идеясын жайылтууга жөндөмдүү лидердин образын түзүүнү камсыз кылган тилдик каражаттарды аныктоого өзгөчө көңүл бурулат. Анализ көрсөткөндөй, Обаманын риторикасы рационалдуу аргумент менен эмоционалдык таасирдин айкалышына негизделген, бул анын спектаклдеринин перлокутивдик таасирин күчөтөт. Изилдөөнүн натыйжасында Обаманын саясий дискурсунагы риторикалык стратегиялар тутумдуулук, баалуулукка көңүл буруу жана инклюзивдик байланыш моделин түзүүгө багыт алуу менен мүнөздөлөт. Алынган тыянактар Заманбап саясий Дискурсту андан ары изилдөөдө жана эл алдында сүйлөөнү талдоо практикасында колдонулушу мүмкүн.

Abstract. The article is devoted to the study of rhetorical strategies implemented in Barack Obama's political speeches and their role in shaping effective communication with a wide audience. The relevance of the topic is due to the increased interest in the study of political discourse as a tool for influencing public consciousness and shaping socio-political identity. The paper examines the main rhetorical mechanisms used in Obama's public speeches, including strategies of persuasion, collective identity construction, appeals to values, as well as the use of metaphorical models and emotionally colored vocabulary.

The methodological basis of the research consists of elements of discursive, pragmatic and linguistic analysis. The empirical basis is formed by the texts of the politician's inaugural and program speeches delivered during various periods of his presidency. Special attention is paid to identifying language tools that ensure the creation of an

image of a leader capable of uniting society and conveying the idea of change. The analysis shows that Obama's rhetoric is based on a combination of rational argumentation and emotional impact, which makes it possible to enhance the perlocutionary effect of his speeches. As a result of the study, it was found that the rhetorical strategies in Obama's political discourse are characterized by consistency, value orientation and orientation towards the formation of an inclusive communication model. The findings can be used in the further study of modern political discourse and in the practice of analyzing public speech.

Ключевые слова: политический дискурс, риторические стратегии, публичная речь, аргументация, метафора, прагматика, дискурсивный анализ, политическая коммуникация, языковые средства, образ лидера.

Негизги сөздөр: Саясий дискурс, риторикалык стратегиялар, эл алдында сүйлөө, аргументация, метафора, прагматика, дискурсивдик анализ, саясий байланыш, тилдик каражаттар, лидердин образы.

Keywords: political discourse, rhetorical strategies, public speech, argumentation, metaphor, pragmatics, discursive analysis, political communication, linguistic means, image of a leader.

Киришүү. 21-кылымда саясий коммуникация коомдук аң-сезимге таасир этүүнүн сапаттык жактан жаңы түрлөрүнө ээ болду. Коомдук жашоонун медиацияланышы шартында саясий лидердин коомдук сөзү маалыматты жеткирүү каражаты гана эмес, баалуулук багыттарын, жамааттык иденттүүлүктү жана коомдук ишенимди калыптандыруу куралы болуп баратат. Бул контекстте саясий дискурста колдонулган риторикалык стратегияларды талдоо өзгөчө кызыгууну жаратат, анткени алар өкмөт менен коомдун өз ара аракеттенүүсүнүн мүнөзүн аныктайт.

Саясий дискурсту изилдөө заманбап лингвистикада маанилүү орунду ээлейт. Дискурс текстти гана эмес, анын иштешинин социалдык контекстин да камтыган татаал коммуникативдик практика деп эсептелет [1, 136-бет]. Орус изилдөөчүлөрүнүн эмгектеринде саясий дискурс бийлик мамилелерин калыптандырууга жана берүүгө багытталган институционалдык коммуникациянын өзгөчө түрү катары аныкталат [9, 15-бет]. Ошол эле учурда, коомдук саясий сөздү стратегиялык уюштуруу маселелери илимий талкуунун предмети бойдон калууда. Саясий дискурстун риторикалык аспектиси аргументация моделдерин, ынандыруу каражаттарын жана адресаттын образын түзүү ыкмаларын талдоону камтыйт. Изилдөөчүлөр саясий сөздүн натыйжалуулугу көбүнчө риторикалык каражаттарды системалуу колдонуу жана алардын баалуулук багыты менен аныкталаарын белгилешет [7, 48-бет]. Бул жагынан метафоралык моделдер өзгөчө ролду ойнойт, бул саясий чындыкты аудиториянын аң-сезиминде түзүүгө мүмкүндүк берет [13, 23-бет]. Барак Обаманын саясий сөздөрү заманбап риторикалык стратегияларды талдоо үчүн репрезентативдик материалды камсыз кылат. Анын коомдук сөздөрү рационалдуу аргументациянын жана эмоционалдык жагымдуулуктун айкалышы

менен мүнөздөлөт, бул билдирүүнүн перлокуциялык таасирин күчөтөт [19, 37-бет]. Бирок, ата мекендик академиялык салтта анын риторикасынын стратегиялык талдоосу азырынча жетиштүү деңгээлде системалаштырыла элек, бул бул изилдөөнү зарыл кылды.

Бул иштин актуалдуулугу заманбап саясий дискурстагы риторикалык таасирдин механизмдерин комплекстүү түшүнүү зарылдыгы менен аныкталат. Бул стратегияларды изилдөө коомдук ишенимди калыптандыруу жана саясий лидердин имиджин түзүү процесстерин тереңирээк түшүнүүгө өбөлгө түзөт. Бул макаланын максаты - Барак Обаманын саясий сөздөрүндөгү риторикалык стратегияларды аныктоо жана талдоо, ошондой эле алардын саясий дискурстун түзүмүндөгү функционалдык ролун аныктоо.

Саясий дискурстагы риторикалык стратегияларды изилдөө дискурсту татаал социалдык-коммуникативдик кубулуш катары заманбап түшүнүктөргө таянат. Лингвистикада дискурс текст катары гана эмес, "өмүргө чөмүлгөн сөз" катары да каралат [1, 136-бет], анын социалдык контекстке жана анын иштешинин институционалдык шарттарына байланышын баса белгилейт. Бул ыкма саясий сүйлөөнү обочолонгон эмес, анын прагматикалык жана социалдык-маданий параметрлери менен бирге талдоо жүргүзүүгө мүмкүндүк берет.

Саясий дискурс институционалдуулук жана коомдук пикирди калыптандырууга басым жасоо менен мүнөздөлөт. А.П. Чудинов "саясий дискурс - бул бийлик мамилелери ишке ашырылган институционалдык байланыштын бир түрү" деп белгилейт [9, 12-бет]. Демек, дискурстун бул түрүндөгү риторикалык стратегиялар эстетикалык гана эмес, стратегиялык функцияны да аткарат - алар ынандыруу ыкмаларын жана бийликти мыйзамдаштырууну түзүшөт. Ынандыруу илими катары риторика салттуу түрдө аргументациялоо жана адресатка таасир этүү менен байланыштуу. П.Б. Паршиндин айтымында, "саясий дискурстагы аргументация адресатта белгилүү бир дүйнө таанымды калыптандырууга багытталган" [7, 12-бет]. 52]. Бул позиция бизге риторикалык стратегияларды саясий чындыкты куруу куралы катары кароого мүмкүндүк берет.

Эл аралык салтта саясий дискурстагы метафоранын ролуна өзгөчө көңүл бурулат. Дж. Чартерис-Блэк "метафора саясий ынандыруунун борборунда турат" деп баса белгилейт [13, 28-бет], башкача айтканда, метафора саясий ынандыруунун негизги механизми болуп саналат. Метафоралык конструкциялар бизге татаал саясий процесстерди жөнөкөйлөтүүгө жана аларды аудиторияга жеткиликтүү формада көрсөтүүгө мүмкүндүк берет.

Бул изилдөөнүн методологиялык негизин дискурс, прагматикалык жана лингвистикалык анализ элементтери түзөт. Дискурсивдик ыкма тексттин стратегиялык уюштурулушун аныктоого мүмкүндүк берет, прагматикалык ыкма адресаттын коммуникативдик ниеттерин аныктоого мүмкүндүк берет, ал эми лингвистикалык ыкма аларды ишке ашыруунун лингвистикалык каражаттарын талдоого мүмкүндүк берет.

Изилдөөнүн эмпирикалык негизин Барак Обаманын инаугурациялык жана саясий сөздөрүнүн (2008–2016) Ак үйдүн архивинде расмий түрдө жарыяланган

тексттери түзөт [17]. Материалды тандоо алардын репрезентативдүүлүгү жана риторикалык байлыгынын жогорку деңгээли менен аныкталган. Изилдөөнүн теориялык негизи бизге риторикалык стратегияларды саясий таасирдин системалуу механизми катары кароого мүмкүндүк берет, анын ичинде аргументативдик, баалуулукка негизделген жана метафоралык компоненттер бар. Барак Обаманын саясий сөздөрүнүн риторикалык уюштурулушу системалуулукту жана стратегиялык ойлуулукту көрсөтөт. 2009-жылдагы инаугурациялык сөзүнүн жана саясий кайрылууларынын тексттерин талдоо бизге бир нече туруктуу стратегияларды аныктоого мүмкүндүк берет: инклюзивдүүлүк стратегиясы, баалуулуктарга тартылуу стратегиясы, метафоралык моделдөө стратегиясы жана рационалдуу аргументация стратегиясы.

Обаманын риторикасынын негизги өзгөчөлүктөрүнүн бири - ат атоочторду активдүү колдонуу, мисалы: we. Ал өзүнүн инаугурациялык сөзүндө жамааттык жоопкерчиликти баса белгилеген: «Today I say to you that the challenges we face are real» [17]. "Биз" конструкциясынын кайталанышы реципиенттин бирдиктүү коммуникациялык мейкиндикке кошулуу эффектин жаратат. Бул ыкма саясий лидердин "Мени" улуттун "бизине" айланганда жамааттык инсандыкты калыптандыруу механизминде туура келет. Бул стратегия өкмөт менен коомдун ортосундагы аралыкты азайтып, байланыштын ишенимдүү мүнөзүн күчөтөт. Обаманын риторикасы дайыма универсалдуу баалуулуктарды – эркиндикти, теңчиликти, жоопкерчиликти, үмүттү баса белгилейт. Сөзүндө «A More Perfect Union» ал айтат: «We the people, in order to form a more perfect union...» [15]. АКШнын Конституциясына кайрылуу анын позициясынын тарыхый жана маданий салт аркылуу мыйзамдаштырылышын бекемдейт.

Изилдөөчүлөр баалуулуктарга кайрылуу саясий аргументациянын маанилүү элементи экенин белгилешет [7, 52-бет], анткени алар адресаттын эмоционалдык жана когнитивдик чөйрөсүн активдештирет. Саясий дискурстагы метафора структуралоо функциясын аткарат. Талданган сөздөрдө көп учурда "жол", "алдыга жылуу" жана "келечекти куруу" образы колдонулат. Мындай моделдер татаал социалдык процесстерди жөнөкөйлөтүп, аларды түшүнүктүү формада көрсөтөт.

Дж. Чартерис-Блэк белгилегендей, метафора "саясий ынандыруунун борборунда" турат [13, 28-бет]. Обаманын мисалында метафоралык конструкциялар динамикалык өнүгүүнүн жана жамааттык прогресстин образын түзөт. Эмоционалдык таасирден тышкары, Обаманын риторикасында логикалык аргументация элементтери бар. Ал дайыма себеп-натыйжа байланыштарын курат жана фактыларга жана статистикага таянат, бул анын билдирүүлөрүнүн когнитивдик ынандыруучулугун жогорулатат. Талдоо көрсөткөндөй, Обаманын сөздөрүндөгү риторикалык стратегиялар татаал жана бири-бирин бекемдөөчү түрдө иштейт. 1-сүрөттө Барак Обаманын саясий сөздөрүндө колдонулган риторикалык стратегиялардын жалпыланган модели көрсөтүлгөн.

Сүрөт 1 – Барак Обаманын саясий сөздөрүндөгү негизги риторикалык стратегиялар

Булак: автор тарабынан түзүлдү [7, с. 52; 9, с. 15; 13, р. 28; 17].

1-сүрөттө көрсөтүлгөндөй, Барак Обаманын саясий сөздөрүндөгү риторикалык стратегиялар эмоционалдык жана рационалдуу компоненттер өз ара аракеттенген ырааттуу системаны түзөт. Инклюзивдүүлүк стратегиясы ишенимди бекемдейт, баалуулуктарга жагымдуулукту күчөтөт, метафоралык моделдөө татаал процесстерди кабылдоону жөнөкөйлөтөт, ал эми рационалдуу аргументация логикалык ынаандырууну камсыз кылат. Бул элементтердин айкалышы саясий таасирдин комплекстүү механизмдин түзөт. Бул аныкталган стратегиялардын иштешин кененирээк түшүнүү үчүн, келгиле, Барак Обаманын сөздөрүнөн конкреттүү үзүндүлөрдү карап көрөлү.

Обама 2009-жылдагы инаугурациялык сөзүндө дайыма "биз" деген ат атоочту колдонуп, жалпы эффект жаратат.: «We will rebuild, we will recover, and the United States of America will emerge stronger than before» [17]. Дизайндын кайталанышы we will Бул дискурстун динамикасын күчөтөт жана улуттук коомчулуктун биримдиги сезимин жаратат. Бул ыкма саясий лидерлер менен жарандардын ортосундагы аралыкты азайтууга жардам берет жана өлкөнүн келечеги үчүн биргелешкен жоопкерчилик сезимин өнүктүрөт.

Өз сөзүндө «A More Perfect Union». Обама америкалык коомдун негизги баалуулуктарына кайрылды : «This nation is more than the sum of its parts – out of many, we are truly one» [15]. Бул жерде биримдик жана жарандык тилектештик идеясына кайрылуу ишке ашат. Мындай типтеги баалуулук конструкциялары мыйзамдаштыруучу функцияны аткарат жана аудиторияга эмоционалдык таасирин күчөтөт. П. Б. Паршин белгилегендей, саясий дискурстагы аргументация "адресатта белгилүү бир идеялар системасын түзүүгө" багытталган [7, 52-бет].

Обаманын сөздөрүндө кыймыл жана жол метафорасы кеңири колдонулат. Мисалы:

«Our journey has never been one of shortcuts or settling for less» [17]. Метафоралык "жол" модели саясий өнүгүүнү алдыга жылуу процесси катары элестетүүгө мүмкүндүк берет, ал позитивдүү көз карашты жаратат жана келечек үчүн стратегиялык векторду белгилейт. Мындай конструкциялар, Дж. Чартерис-Блэктин айтымында, саясий ынандыруунун борбордук элементи болуп саналат [13, 28-бет].

Эмоционалдык жана образдуу каражаттардан тышкары, Обама себеп-натыйжа байланыштарына негизделген логикалык жактан ырааттуу аргументтерди курат: «The state of the economy calls for action, bold and swift» [17]. Бул жерде объективдүү жагдайларга жооп катары конкреттүү аракеттердин зарылдыгы баса белгиленет. Рационалдуу аргументация сөздүн когнитивдик ынандыруучулугун жогорулатат жана эмоционалдык стратегияларды толуктайт. Келтирилген мисалдар Барак Обаманын саясий сөздөрүндөгү риторикалык стратегиялар комплекстүү түрдө ишке ашырылып, максималдуу коммуникативдик натыйжага жетүүгө багытталганын тастыктайт. Саясий дискурстагы риторикалык стратегиялар тексттин концептуалдык уюштурулушу менен ажырагыс байланышта. В. И. Карасиктин айтымында, дискурс "коом дүйнөсүнүн баалуулуктар картинасын чагылдырган түшүнүктөр системасын" түзөт [3, 118-бет]. Барак Обаманын сөздөрүндө "үмүт", "өзгөрүү" жана "биримдик" түшүнүктөрүнүн ырааттуу курулушу байкалат, бул анын коомдук сөздөрүнүн баалуулук бүтүндүгүн камсыз кылат. Тексттин стилистикалык уюштурулушу да маанилүү ролду ойнойт. М. Н. Кожина функционалдык стиль "коммуникативдик тапшырмага ылайык тандалган тилдик каражаттардын жыйындысы" менен аныкталаарын баса белгилейт [4, 87-бет]. Талданган сөздөр расмий, ишкердик тактыктын жана журналисттик экспрессивдүүлүктүн айкалышын көрсөтөт, бул айтылыштын таасирин күчөтөт. Лингвмаданий мамиленин көз карашынан алганда, саясий сөз коомдун маданий коддорун чагылдырат. В. А. Маслова тил "маданий маанилердин жана улуттук баалуулуктардын алып жүрүүчүсү" экенин белгилейт [6, 14-бет]. Обаманын тарыхый тексттерге, конституциялык формулировкаларга жана жарандык символдорго шилтеме жасоосу анын риторикасынын улуттук маданий контекстке киргизилгенин көрсөтүп турат.

Коомдук сөздүн коммуникативдик натыйжалуулугу көбүнчө маалымат агымдарын башкаруу стратегиясынан көз каранды. Г. Г. Почепцов саясий коммуникацияны "массалык аң-сезимге символикалык ресурстар аркылуу таасир этүү" механизми катары карайт [8, 34-бет]. Бул учурда символикалык ресурстар кайталоо, метафора жана инклюзивдүү конструкциялар аркылуу ишке ашат. Критикалык дискурсту талдоо алкагында Н. Фэйрклоу дискурс социалдык аракеттин бир түрү экенин баса белгилейт [14, 63-бет]. Бул позиция бизге Обаманын сөздөрүн текст катары гана эмес, коомдук кабылдоону өзгөртүүчү куралдар катары да кароого мүмкүндүк берет.

Ж. Лакоффтун кадрлоо теориясы өзгөчө маанилүү, ага ылайык саясий аргументация чындыкты кабылдоону түзүүчү когнитивдик моделдерге курулат

[16, 4-бет]. Обаманын сөздөрүндө "алдыга жылуу" алкагы коомдук-саясий процесстерди позитивдүү чечмелөөнү орнотот жана оптимисттик көз карашты жаратат. Барак Обаманын саясий дискурсындагы риторикалык стратегиялар таасир этүүнүн концептуалдык, стилистикалык жана прагматикалык механизмдерин айкалыштырган көп деңгээлдүү системаны билдирет. Саясий текстти талдоо анын тематикалык түзүлүшүн жана маалыматты уюштуруу ыкмаларын изилдөөнү камтыйт. А. Н. Баранов саясий дискурс "семантикалык блоктордун иерархиялык уюму жана тематикалык доминант" менен мүнөздөлөөрүн белгилейт [2, 41-бет]. Барак Обаманын сөздөрү материалдын так түзүлүшүн көрсөтөт: көйгөйдү билдирүү, баалуулук негизин аныктоо, аргументация жана аракетке чакыруу. Бул композициялык уюштуруу билдирүүнүн ынандыралыктыгын жогорулатат жана анын логикалык толуктугун камсыздайт. Дискурстун когнитивдик аспектиси саясий чындыкты концептуалдаштыруу жана чечмелөө процесстери менен байланыштуу. Е. С. Кубрякова тил "билимдерди чагылдыруу жана акыл-эс моделдерин түзүү" жолдорун чагылдыраарын баса белгилейт [5, 29-бет]. Обаманын сөздөрүнүн контекстинде бул социалдык чындыкты кабылдоону түзүүчү "алдыга жылуу", "үмүт" жана "жоопкерчилик" сыяктуу туруктуу когнитивдик схемаларды түзүүдө көрүнөт.

Текстти талдоодо салыштырмалуу типологиялык мамиле риториканын универсалдуу жана улуттук өзгөчөлүктөрүн эске алууга мүмкүндүк берет. Көркөм жана публицистикалык тексттердин типологиясына арналган эмгектерде сөздүн стилистикалык уюштурулушунун көп деңгээлдүү мүнөзү баса белгиленет [12, 101-бет]. Обаманын мисалында расмий саясий жана публицистикалык стилдердин синтези байкалат, бул институционалдык катаалдыкты сактоо менен эмоционалдык экспрессивдүүлүктү күчөтөт. Саясий дискурсту социалдык өзгөрүүлөрдүн бир түрү катары карап, Н. Фэйрклоу дискурстук практикалар төмөнкүлөргө жөндөмдүү экенин белгилейт: «reproduce or transform social relations» [15, p. 76]. Бул контекстте Обаманын риторикасын кризистик кубулуштар жөнүндөгү коомдук кабылдоону өзгөртүү жана жаңы саясий баяндоону калыптандыруу куралы катары чечмелөөгө болот. Ар кандай текст түрлөрүндөгү тилдик каражаттарды талдоого арналган жеке изилдөөлөр коммуникативдик эффект түзүүдө семантикалык жана стилистикалык механизмдердин маанисин тастыктайт [11, 114-бет; 10, 147-бет]. Темадагы айырмачылыкка карабастан, бул эмгектер институционалдык дискурста тилдик каражаттардын иштөө принциптеринин универсалдуулугун көрсөтөт.

Корутунду. Бул изилдөө Барак Обаманын саясий сөздөрүндө колдонулган негизги риторикалык стратегияларды аныктап, системалаштырды. Талдоо анын коомдук риторикасы инклюзивдүүлүктүн, баалуулуктарга чакырыктардын, метафоралык моделдөөнүн жана рационалдуу аргументациянын татаал айкалышына негизделгенин көрсөттү. Инклюзивдүүлүк стратегиясы жамааттык инсандыкты калыптандырат жана саясий лидер менен коомдун ортосундагы аралыкты азайтат. Баалуулуктарга чакырыктар сөздүн легитимдештирүү потенциалын жогорулатат жана аны маданий жана тарыхый контекстте бекитет.

Метафоралык моделдер татаал социалдык-саясий процесстерди кабылдоону жөнөкөйлөтөт, ал эми рационалдуу аргументация билдирүүлөрдүн логикалык ынандырарлыктыгын камсыз кылат. Жыйынтыктар саясий дискурстагы риторикалык стратегиялар ишенимди бекемдөөгө жана коомдук кабылдоону башкарууга багытталган комплекстүү система катары иштей тургандыгын тастыктайт. Обаманын риторикасынын натыйжалуулугу анын сөздөрүнүн перлокуциялык таасирин күчөтүүчү эмоционалдык жана когнитивдик компоненттердин гармониялуу айкалышы менен аныкталат. Андан аркы изилдөөлөрдүн келечеги ар кандай саясий лидерлердин риторикалык стратегияларын салыштырмалуу талдоону, ошондой эле санарип доорундагы саясий дискурстун трансформациясын изилдөөнү камтышы мүмкүн.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ.

1. Арутюнова Н. Д. Дискурс // Лингвистический энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – С. 136–137.
2. Баранов А. Н. Политический дискурс: методы анализа тематической структуры. – М.: Институт русского языка РАН, 2001. – 196 с.
3. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – Волгоград: Перемена, 2002. – 477 с.
4. Кожина М. Н. Стилистика русского языка. – М.: Флинта: Наука, 2008. – 464 с.
5. Кубрякова Е. С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 560 с.
6. Маслова В. А. Лингвокультурология. – М.: Академия, 2001. – 208 с.
7. Паршин П. Б. Риторика и аргументация в политическом дискурсе. – М.: УРСС, 2004. – 224 с.
8. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. – М.: Рефл-бук, 2001. – 656 с.
9. Чудинов А. П. Политическая лингвистика. – М.: Флинта: Наука, 2006. – 256 с.
10. Чоюбекова Ч. Б. Фразеологические единицы, характеризующие нравственные качества человека в английском и кыргызском языках // Вестник КГУ им. И. Арабаева. – Бишкек, 2023. – № 2. – С. 145–150.
11. Мурасатов Б. А. Семантическая и стилистическая функция дательного падежа в тюркских языках // Вестник КГУ им. И. Арабаева. – Бишкек, 2023. – № 3. – С. 112–118.
12. Омошева Г. А. Сравнительно-типологическая литература и её научная палитра исследования // Вестник КГУ им. И. Арабаева. – Бишкек, 2022. – № 4. – С. 98–104.
13. Charteris-Black J. Politicians and Rhetoric: The Persuasive Power of Metaphor. – Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2005. – 239 p.
14. Fairclough N. Language and Power. – London: Longman, 1989. – 252 p.
15. Fairclough N. Discourse and Social Change. – Cambridge: Polity Press, 1992. – 259 p.
16. Lakoff G. Don't Think of an Elephant! Know Your Values and Frame the Debate. – White River Junction: Chelsea Green Publishing, 2004. – 124 p.

17. Obama B. Inaugural Address. – Washington, 2009. – 8 p.
18. Obama B. A More Perfect Union. – Philadelphia, 2008. – 11 p.
19. Tulis J. The Rhetorical Presidency. – Princeton: Princeton University Press, 1987. – 238 p.

Рецензент: филология илимдеринин доктору, профессор Эгембердиева А.А.